

Miljörätt, 17.5.2023

Maxpoäng i förhöret: 20 p.

Vid tentamen är det tillåtet att även använda sanakirja.fi-tjänsten

Dessutom är det tillåtet att använda EUR-lex <https://eur-lex.europa.eu/> och Finlex Lagstiftning-sektion: <https://www.finlex.fi/sv/laki/> och <https://www.finlex.fi/fi/laki/> i tentamen.

Uppgift 1

Flervalsuppgiften (frågor 1–10) bedöms på följande sätt: ikryssat korrekt svar 1p, ikryssat jag vet inte-alternativet 0p och ikryssat inkorrekt svar -1/2p. Minuspoäng minskar förhörets helhetspoäng.

1. Vid tillståndsprövning fungerar försiktighetsprincipen bara som en tolkningsprincip.
  - a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.

2. Undantag från de påvisade gränsvärdena för kvalitetsnormer som beskriver miljöns tillstånd kan inte göras utifrån överväganden av varje enskilt fall.
  - a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.

3. Projekt som inte behöver genomföra MKB-förfaranden har inte en skyldighet att bedöma konsekvenserna för Natura.
  - a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.

- c. Jag vet inte.
4. En miljökonsekvensbedömning kan inte separat överklagas utan endast i samband med ett förvaltningsbeslut, som ett tillstånd.
- a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.
5. Utarbetande av generalplanläggning och annan styrning av planering är en viktig funktion av detaljplanläggningen.
- a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.
6. I systematisk tolkning kan begreppet rättssystem helt ersättas med begreppet regleringssystem.
- a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.
7. Enligt strikt ansvar måste en miljöskada ersättas av skadevållaren oberoende av om denne har gjort sig skyldig till vårdslöshet eller oaktsamhet.
- a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.
8. Emissio är ett juridiskt begrepp som härrör från romersk rätt och som hänvisar till skadeverkningar som sträcker sig till en annan fastighet (objektbunden).
- a. Påståendet är korrekt.
  - b. Påståendet är inkorrekt.
  - c. Jag vet inte.

9. Enbart förhållandet som de offentligrättsliga regleringsinstrumenten har till varandra kan identifieras med hjälp av regleringsinstrumentpyramiden.

a. Påståendet är korrekt.

b. Påståendet är inkorrekt.

c. Jag vet inte.

10. I en medlemsstat tillåter miljögarantin strängare skyddsåtgärder av ett direktiv än minimiharmonisering.

a. Påståendet är korrekt.

b. Påståendet är inkorrekt.

c. Jag vet inte.

Uppgift 2

Miljönämnden i T har genom sitt beslut den 7 oktober 2002 beviljat L Ab ett miljötillstånd för att bedriva museiutrymmet S:s verksamhet på fastigheten R i T:s kommun. Beslutet innehåller tillståndsbestämmelserna 1–13. L Ab har ansökt om tillstånd att fördubbla antalet djurenheter utan att noggrannare specificera vilka sorters djur. I ett nytt beslut som miljönämnden i T den 8 juli 2021 gav motiverades bland annat följande:

Närmast är lagringen, hanteringen och spridningen av gödsel vid djurstallet källan till lukt och annan olägenhet som påverkar trivsamteten i miljön. I tillståndsbeslutet har det angetts tillståndsbestämmelser angående spridning och lagring av gödsel och det klargörs att verksamhetsutövaren bör ha tillräckligt med åkerareal för spridning av gödsel samt lagringskapacitet, även om inga nya djurstall eller gödsellager byggs.

Utökandet av verksamheten vid djurstallet, i enlighet med de angivna tillståndsbestämmelserna, äventyrar inte det att miljömålen för vattenområdet uppnås. För att minska på belastningen på vattendrag har det angetts bestämmelser angående bland annat tätheten på grundkonstruktionerna och gödsellagringsutrymmena för djurstallet, samt bestämmelser för spridningen av gödsel och hanteringen av dagvatten från rastgårdarna.

Utifrån tillståndsbestämmelserna bör tvättvattnet från djurstallet tillvaratas i en sluten behållare och hanteras på ett lämpligt sätt. Dagvattnet från rastgårdarna bör ledas till ett dike söder om gårdarna och därifrån till en redan existerande behandlingsanläggning för vatten.

Diket och anläggningen ska underhållas och skötas i enlighet med bruksanvisningen. Dagvattnet får inte ledas direkt till vattendraget.

Skyddsavstånden till de närmaste grannarnas bostadshus är tillräckliga då man även tar i beaktande de angivna tillståndsbestämmelserna för beaktande av faktorer, som berör trivseln i miljön samt den eventuella luktolägenheten för grannarna, vid val av tidpunkt för spridning av gödsel. Man bör undvika att sprida gödsel i närheten av bebyggelse under allmänna helg- och högtidsdagar. Då det finns bebyggelse i närheten av djurstallet bör man ta i beaktande förebyggandet av flugolägenheter.

Enligt grundbeslutet placeras verksamheten, i enlighet med ansökan, i kvartersområdet för museibyggnader inom detaljplanen, där småskaligt jordbruk och andra jordbruksnäringar kan bedrivas. I grundbeslutet anges vidare att verksamheten inte placeras i strid med bestämmelserna i planen. Annars är området i detaljplanen ett småhusdominerat bostadsområde. Verksamheten enligt ansökan betyder i praktiken 43 djurenheter bestående av hästar, kossor, tackor eller höns.

I sitt besvär till förvaltningsdomstolen yrkar A på att beslutet, som besväret gäller, upphävs och att ansökan avslås. Dessutom ansåg A att kommunens myndighet inte varit en behörig miljötillståndsmyndighet.

A motiverade sitt besvär på följande sätt:

Kommunens miljönämnd är inte behörig eftersom verksamheten även skulle ha fordrat ett vattenhushållningstillstånd p.g.a. utsläppen i vattendrag.

I miljötillståndsbeslutet har grannskapets gemensamma påminnelse om verksamheten åsidosatts. Man har också till stor del låtit bli att beakta utlåtandet från direktören för hälsoövervakning vid F:s samkommun för välmående.

Området som används för djurstallet ligger mitt i ett tätbefolkat bostadsområde och därför kan dess verksamhet inte jämföras med andra gårdar och deras tillståndsbestämmelser. Djuren och deras efterlämningar orsakar lukt-, flug- och bullerolägenheter i grannskapet. Man har även sett råttor i området. A, som bor i bebyggelsen på östra sidan om V-vägen, påverkas mest av olägenheterna eftersom den förhärskande vindriktningen kommer västerut från sjön genom området mot grannskapet. Lukten av djur och stanken från efterlämningar av får är stark och man lider av luktolägenheterna nästan dagligen.

En klart större olägenhet är flugorna som orsakar en hälsorisk och gör så att ändringssökandena inte om somrarna kan äta och vistas ute på sina gårdar. I miljötillståndsbeslutet har det hänvisats till en inspektion, utförd den 16 april 2021, i vilken det konstateras att mängden flugor som observerats på området inte är ovanligt hög. I fråga om den outhärdliga situationen hänvisar ändringssökande dock till sin egen skrivna "flugdagbok". Gravationen är oskälig.

Miljönämnden i kommunen T har i sitt uttalande yrkat på att besväret förkastas och att man inte heller förbjuder verkställigheten av beslutet.

Enligt motiveringarna till beslutet är ett vattenhushållningstillstånd inte nödvändigt.

Oskälig gravation står mycket väl i anslutning till hur många djur som området rymmer och vilka djurarter. Om lagringskapaciteten för gödseln inte är tillräcklig stiger bland annat risken för luktolägenheter. Det har konstaterats att området har ett 157 m³ stort lagringsutrymme för gödsel. Enligt beslutets exempel på fördelningen av boskap är den årliga gödselproduktionen 126,6 m³ utan en minskning av betesmarken. Området har tillräckligt med lagringskapacitet för gödsel för att kunna använda mer än den vanliga mängden torrströ för att motverka t.ex. lukt- och flugolägenheter.

L Ab har i sitt svaromål yrkat på att förvaltningsdomstolen inte tar besväret i beaktande. Ett reningsverk för fosforavrinning och ett nästan två meter högt staket, som skyddar mot insyn, har byggts runt rastgården och dessutom har det runt gården planterats 38 granar.

Påståendena om att V-området skulle ha omfattande problem medflugor är inte trovärdiga. Om somrarna kan man hittaflugor till och med i de centrala delarna av stora städer. I själva verket är ett nytt miljötillstånd inte ens nödvändigt för en så liten förändring av antalet djur.

A har i sitt genmäle lyft fram bland annat att trots det slutna staketet och de planterade träden har olägenheterna ändå fortsatt. Hur många djur som ryms på området eller djurens gödsel kan inte ligga till grund för det tillåtna antalet djur, då grunden för tillståndet är att förhindra oskälig gravation för grannskapet. Ändring i detaljplanen, som är i kraft för området, har gjorts mer än tio år efter det att verksamheten påbörjades. Bestämmelserna i planen är i övrigt inte relevanta för innehållet i miljötillståndet. A:s fastighet är belägen på ett 10–15 meters avstånd från den förhärskande vindriktningen. I kvällssolen ser man mycket väl från vilket hållflugorna kommer till fastigheten. Den luktolägenhet som orsakas året om av verksamheten vid djurstallet beror endast på vindens riktning och styrka. På grund av de rådande förhållandena i området förekommer luktolägenheter under större delen av dagen.

Du är en domare vid förvaltningsdomstolen.

- a) Avgör frågan om tillståndsmyndighetens behörighet (3 p) (max 260 ord)
- b) Avgör frågan om tillståndet är nödvändigt (3 p) (max 260 ord)
- c) Avgör huvudfrågan om beviljandet av tillståndet är lagenligt och behandla dem som separata punkter (4 p) (max 715 ord)

Motivera avgörandet.

***

Uppgift 2, bedömningsgrunder

a) Om en tillståndsansökan enligt 36 § 1 mom. i miljöskyddslagen (MSL 527/2014) har anhängiggjorts hos den kommunala miljövårdsmyndigheten och det i samband med

utredningen av ärendet framgår att verksamheten kan orsaka förorening av vattendrag, ska ärendet överföras till den statliga miljötillståndsmyndigheten för avgörande. (0,5 p) I 5 § 1 mom. 2 punkten i MSL har det närmare definierats vad som avses med förorening. Således är det en fråga om det, utifrån omständigheterna som framkommer, kan avgöras om verksamheten enligt ansökan kan orsaka förorening av vattendraget. (0,5 p) Trots att verksamheten är belägen nära ett vattendrag kunde man av de givna tillståndsvillkoren dra slutsatsen att verksamheten vid djurstallet inte kan orsaka en sådan förorening av vattendrag som avses i 36 § 1 mom. i MSL, på grundval av vilken det finns ett behov av att överföra ärendet till den statliga miljötillståndsmyndigheten för handläggande. (0,5 p)

I detta fall är det inte fråga om ett sådant vattenhushållningsärende som definieras i 1 kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i vattenlagen (VL 587/2011), vilket skulle kräva tillstånd enligt 3 kap. 1, 2 och 3 §:erna i VL. Inte heller på den här grunden handläggs ärendet av den tillståndsmyndighet som avses i 1 kap. 7 § 1 mom. 1 meningen i VL, dvs. Regionförvaltningsverket. Grundbeslut antas bara vid miljöskyddsärenden som berör förorening av miljön. (0,5 p)

Miljönämnden i T har, med stöd av 34 § 2 mom. i MSL och (6 § 1 mom. 1 punkten i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning), varit behörig att handlägga ärendet. (0,5 p) I detta avseende förkastas besväret. (0,5 p).

Högst 3 p.

Inga poäng gavs om projektet förväxlades med en verksamhet som är anmälningspliktig. Då det framgår i 29 a. § 1 mom. 2 punkten i MSL att projektet kräver miljötillstånd.

Om du fattade ett beslut enligt den upphävda miljöskyddslagen fick du inga poäng alls.

b) I 27 § 1 mom. i MSL finns bestämmelser om allmän tillståndsplikt för verksamhet som alltid kräver miljötillstånd, samt allmän tillståndsplikt för djurstallar med hänvisning till bilaga 3. Genom beslutet, som besväret gäller, har det med det befintliga miljötillståndet beviljats tillstånd för en fördubblad utvidgning av verksamheten, sett som djurenheter enligt bilaga 3 i MSL. (0,5 p)

Mängden gödsel som bildas vid verksamheten varierar enligt fördelningen av djurarter. Förmodligen skulle också mängden gödsel nästan fördubblas i förhållande till den mängd gödsel som produceras av antalet djur enligt det nuvarande miljötillståndet. På området byggs i samband med utvidgningen inga nya djurstall och inte heller gödsellager. (0,5 p)

Förvaltningsdomstolen finner att även om uppgifterna i ansökan om miljötillstånd, i den mening som avses i 39 § 2 mom. i MSL, inte i alla avseenden har varit tillräckliga och entydiga på det sätt som krävs enligt bestämmelserna i förordningen om miljöskydd (0,5 p), är det i varje fall ännu inte fråga om ett sådant djurstallsprojekt som ännu på grundval av detta skulle kräva ett miljötillstånd (0,5 p).

Enligt 27 § 2 mom. 3 punkten i MSL krävs miljötillstånd dessutom för: 3) verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående

vissa grannelagsförhållanden (grannelagen 26/1920). På grundval av detta (0,5 p), och då man dessutom tar i beaktande 29 § 1 mom. i MSL, när det gäller miljötillståndspliktig verksamhet krävs det tillstånd för ändringar som ökar utsläppen eller deras konsekvenser och för andra väsentliga ändringar av verksamheten (0,5 p).

Med hänsyn till omständigheterna i fallet beträffande verkningar på vattendrag och i synnerhet tillståndsvillkoren, är det i fallet inte fråga om ett sådant vattenhushållningsärende som definieras i 1 kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i VL (587/2011), vilket skulle kräva tillstånd enligt 3 kap. 1, 2 och 3 § i VL. (0,5 p) Inga poäng för att det krävs ett vattentillstånd.

Högst 3 p.

Inga poäng gavs om projektet förväxlades med en verksamhet som är anmälningspliktig. Då det framgår i 29 a. § 1 mom. 2 punkten i MSL att projektet kräver miljötillstånd.

Om du fattade ett beslut enligt den upphävda miljöskyddslagen fick du inga poäng alls.

Ärendet avgörs på grundval av besväret som anförts över grundbeslutet, så behovet av andra tillstånd än miljötillstånd och vattenhushållningstillstånd avgörs inte i detalj här. För andra tillstånd 0 p.

c) Enligt 48 § 2 mom. i MSL ska miljötillstånd beviljas om verksamheten uppfyller de krav som ställs i miljöskyddslagen och i avfallslagen samt i de bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem. Enligt 48 § 4 mom. i MSL ska tillståndsansökningar som gäller väsentlig ändring av verksamheten avgöras så att prövningen omfattar de delar av verksamheten som kan påverkas av den väsentliga ändringen samt de konsekvenser och risker för miljön som ändringen kan orsaka. 1 (0,5 p)

För att miljötillstånd ska kunna beviljas i enlighet med 49 § i MSL krävs det att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter bland annat: 1) medför olägenhet för hälsan; 2) medför någon betydande annan i 5 § 1 mom. 2 punkten i MSL avsedd följd, eller risk för sådan; 5) medför sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden. 2 (0,5 p)

Enligt 5 § 1 mom. 2 punkten i MSL avses förorening av miljön utsläpp som antingen i sig eller tillsammans med andra utsläpp a) medför olägenhet för hälsan, b) medför olägenhet för naturen och dess funktioner, c) hindrar eller i hög grad försvårar utnyttjandet av naturresurser, d) minskar den allmänna trivselen i miljön eller särskilda kulturvärden, e) minskar miljöns lämplighet för allmän rekreation, f) skadar eller medför olägenhet för egendom eller dess användning, eller g) orsakar annan därmed jämförbar kränkning av allmänt eller enskilt intresse. 3 (0,5 p)

Enligt 3 § i grannelagen skall stall, fähus, gödselstad, avträde eller annan dylik inrättning anläggas på sådant sätt, att granne därav ej lider uppenbart men. Enligt 17 § 1 mom. i grannelagen får inte en fastighet, byggnad eller lägenhet användas så att grannarna eller de som bor eller innehar fastigheter, byggnader eller lägenheter i närheten orsakas oskäligt

besvär av ämnen som är skadliga för miljön, sot, smuts, damm, lukt, fukt, buller, skakning, strålning, ljus, värme eller annan motsvarande påverkan. Enligt paragrafens 2 moment skall vid bedömning av hur oskäligt besväret är beaktas de lokala förhållandena, hur vanligt besväret är i övrigt, hur kraftigt och varaktigt besväret är, den tidpunkt då besväret uppstod samt andra motsvarande omständigheter. 4 (0,5 p)

Dessutom ska beslutet förenas med tillståndsvillkor enligt 52 § i MSL 5 (0,5 p).

Fast verksamheten, som tillåts enligt beslutet som besväret gäller, fortfarande skulle vara småskalig även om den utvidgades, ställer dess läge bredvid ett detaljplanerat bostadsområde särskilda krav på verksamheten 6 (0,5 p). Ändringsökande har tagit upp de lukt-, flug- och bullerolägenheter och förekomsten av råttor 7 (0,5 p) som den befintliga verksamheten medför hans fastighet, vilken är belägen 10–15 meter bort. Djurhållningens negativa inverkan på trivseln vid bebyggelsen har också framhållits i motiveringarna för det befintliga miljötillståndet, varför det skulle ha varit nödvändigt att begränsa verksamheten med hjälp av mycket detaljerade tillståndsvillkor. 8 (0,5)

Ansökan om utökning av verksamheten vid djurstallet innehåller inte några nya åtgärder för att minska luktolägenheter från gödselhantering i jämförelse med det befintliga miljötillståndet 9 (0,5). Förvaltningsdomstolen finner att det ca två meter höga kompakta staketet, som skyddar mot insyn och som byggdes runt rastgårdarna, inte hindrar luktemission samt flugolägenheter från verksamheten. 10 (0,5 p)

Trots de ovan nämnda konstaterade partiella bristerna i den utredning som bifogats ansökan, kan en bedömning av förutsättningarna för beviljande av tillstånd, på grundval av utredningen, göras och det är därför inte nödvändigt att återförvisa ärendet till miljönämnden i T för ny prövning. 11 (0,5 p)

Med hänsyn till antalet djur inom utvidgningen samt verksamhetens och dess rastgårdars placering i det detaljplanerade bostadsområdets omedelbar närhet, finner förvaltningsdomstolen att verksamheten enligt beslutet, som besväret gäller, skulle medföra ett sådant oskäligt besvär, som avses i 17 § i grannelagen, 12 (0,5 p) varför beslutet av miljönämnden i T upphävs och L Ab:s ansökan om miljötillstånd avslås 13 (0,5 p).

Annat 14:

Då det är fråga om museiutrymmet S kan man dra slutsatsen att utrymmet fanns där före A:s bostad. I uppgiftsbeskrivningen framgår det dock inte om A har bott där före L Ab tog utrymmet i bruk. I detta fall och med dessa uppgifter kan man inte sätta vikt vid prioritetsprincipen. (0,5 p)

0,5 poäng kan ges om årsboksavgörandet HFD:2022:67 beaktades på följande sätt: Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten hade inte/hade sett till att ärendet utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten skall i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet skall kunna avgöras på det sätt som föreskrivs i 31 § 1 mom. i förvaltningslagen. Den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens beslut var följaktligen upphävt som lagstridigt i detta avseende och ärendet skulle i nämnda avseende återförvisas till T:s miljöförvaltningsmyndighet för förnyad prövning/ Myndigheten har fullgjort sin lagstadgade

utredningsskyldighet; beslutet upphävs inte på grundval av detta. Den första versionen återspeglar inte helt omständigheterna i detta fall, men i princip är den ett potentiellt avgörande.

Eftersom vi enligt uppgiftsbeskrivningen endast avgör huvudfrågan behandlas inte processuella ärenden, såsom partsbehörighet.

Inga poäng ges om processinvändningar har behandlats. Inga poäng ges heller om man hänvisat till detta som ett hälsoskyddsärende.

På grundval av besväret avgörs lagligheten för grundbeslutet om miljötillstånd, därmed var det fråga om tillämpning av miljöskyddslagen. Tillämpning av andra lagar utan en tydlig hänvisning till den relevanta miljöskyddslagen gav inga poäng.

Om du fattade ett beslut enligt den upphävda miljöskyddslagen fick du inga poäng alls.

Högst 4 p.